

LUND UNIVERSITY

Förord

Gustin, Ingrid; Hansson, Martin; Roslund, Mats; Wienberg, Jes

Published in:
Mellan slott och slagg

2016

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Gustin, I., Hansson, M., Roslund, M., & Wienberg, J. (2016). Förord. I I. Gustin, M. Hansson, M. Roslund, & J. Wienberg (Red.), *Mellan slott och slagg: vänbok till Anders Ödman* (Vol. 17). (Lund Studies in Historical Archaeology; Vol. 17). Institutionen för arkeologi och antikens historia, Lunds universitet.

Total number of authors:
4

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Förord

Foreword

In the summer of 2014, Anders Ödman, Reader in Historical Archaeology at Lund University, retired. To honour Anders an invitation to contribute to a Festschrift was sent out and a minor seminar was arranged. The number of positive responses to contribute to a Festschrift was overwhelming. The result

can be seen in this book. The themes for both the seminar and the Festschrift were castles, iron production, experimental archaeology and the Scanian Middle Ages, topics that have always been in the focus of Anders' own research.

Universitetslektor, docent Anders Ödman, gick i pension sommaren 2014 efter många års arbete som arkeolog, museichef och lärare och forskare i Historisk arkeologi vid Institutionen för arkeologi och antikens historia vid Lunds universitet. I samband med att Anders lämnade sin anställning hölls ett seminarium där ett antal av hans kollegor och tidigare studenter presenterade aktuell och pågående forskning. Dessa föredrag, samt ett stort antal andra artiklar, har samlats i den här vänboken. Bokens titel, *Mellan slott och slagg*, anspelar på det breda intresseområde som alltid kännetecknat Anders forskning. Boken innehåller 38 artiklar med varierande teman, författade av arkeologer verksamma i såväl Sverige som i grannländerna, en spegling såväl av Anders stora kontaktnät som av det vida spektrum av forskningstemata inom vilka han forskat och verkat.

Anders har en lång och gedigen karriär som arkeolog bakom sig. Efter grundutbildning i arkeologi och medeltidsarkeologi vid Lunds universitet kom han under åren 1979–83 som anställd vid Riksantikvarieämbetet att leda de arkeologiska utgrävningarna framför Riksdagshuset på Helgeandsholmen i Stockholm, den s.k. Riksgropan. Delar av rönen från utgrävningarna ledde fram till Ödmans doktorsavhandling i medeltidsarkeologi 1987, *Stockholms tre borgar*. Därefter styrdes kosan åter mot Skåne. Under åren 1988–2002 var Anders museichef vid Lunds Universitets Historiska Museum, innan han, efter en tidvis turbulent tid på ett museum med ekonomiska bekymmer, lyckligtvis blev lektor i medeltidsarkeologi vid Lund universitet med särskild inriktning mot experimentell arkeologi. Under sin karriär har hans forskningsintressen växlat men tre tydliga teman går att urskilja, teman vilka avspeg-

las i den här bokens artiklar; slott och borgar, utmarksbruk och järnhantering samt experimentell arkeologi. Som en sammanhållande länk finns dock Anders stora intresse för, och kunskap om, Skånes medeltid. Hans intresse för borgar framträder redan i kandidatuppsatsen i medeltidsarkeologi vilken behandlade den medeltida borgen Lyckå i östra Blekinge och fortsatte senare med avhandlingen om borgen i Stockholm. Anders intresse för medeltida borgar har också inneburit att han under många år varit ett aktivt och respekterat namn bland internationella borgforskare, exempelvis som återkommande deltagare i konferenserna *Castella Maris Baltici*, som samlar borgforskare runt Östersjön, samt *Chateau Gaillard*, vilken samlar borgforskare från hela Europa.

Men borgar är inte det enda som upptagit hans tid. Anders har dessutom varit med och grävt ut Silbojocks silverhytta i Lappland, byggt upp Hög, en vikingatida experimentby utanför Löddeköpinge och lett projektet Norra Skånes Medeltid. Inom detta fortfarande pågående projekt, har fokus snarare varit på kolonisation och utmarksbruk, även om områdets mindre borganläggningar också undersökts. Han har här behandlat såväl järn- och tjärproduktionens historia som vägar och kolonisationsförlopp. Under lång tid har Anders utforskat trakterna runt Finjasjön, där speciellt borgmiljön vid Hovdala och senast en storgård/centralplats i Finja studerats. Under senare år har hans forskning även kommit att beröra hur transporten av byggnadssten till domkyrkobygget i Lund egentligen var organiserad. Anders är en i högsta grad aktiv forskare.

Många av de forskningsprojekt som Anders genomfört har dels involverat ett stort antal studenter som deltagit i

olika typer av fältkurser, dels, och inte minst, ett stort antal av det som ofta kallas ”den historieintresserade allmänheten”. Genom studieförbund, sommaruniversitet och hembygdsföreningars verksamhet har den senare gruppen fått delta i utgrävningar av borgar, järnframställningsplatser och andra lämningar under Anders ledning.

Anders har varit en flitig skribent som presenterat sin forskning i flera monografier, antologier och tidskrifter. Han har anordnat konferenser och fungerat som redaktör för konferenspublikationer. Dessutom har han varit en mycket uppskattad och engagerad föredragshållare som presenterat sina forskningsresultat i såväl akademiska sammanhang som för den intresserade allmänheten. Anders har också varit en mycket uppskattad lärare i ämnet His-

torisk arkeologi. Ett bevis på detta är att han höstterminen 2006 erhöLL Lunds universitet studentkårs pedagogiska pris.

Inbjudan till att bidra med en artikel till Anders Ödmans vänbok antogs av ett stort antal personer verksamma inom arkeologi och närliggande ämnen. Bland författarna i boken finns flera av Anders tidigare kollegor och några av hans gamla studenter. Artiklarna och vänboken riktar sig inte bara till en akademisk läsekrets av arkeologer och historiker i Skandinavien. Genom Anders stora pedagogiska insatser för att sprida kunskap om Nordens medeltid även utanför akademien, ser vi även den historieintresserade allmänheten som en viktig läsekrets. Med den här boken vill vi uppmärksamma en god vän, en god kollega och en inspirerande forskare.

Lund februari 2016

Ingrid Gustin, Martin Hansson, Mats Roslund & Jes Wienberg